

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πολιτισμός υπό αμφισβήτηση

Γιατί έπαψε ο σημερινός άνθρωπος (ο στοχαστικός, φυσικά, και ευαίσθητος) να πιστεύει στον πολιτισμό του;

Η απάντηση στο ερώτημα είναι, νομίζω, η εξής: Γιατί μέσα στα αγαθά και παρ' όλα τα αγαθά –τα υλικά εννοώ– που έχει αποκτήσει, δεν είναι ευτυχής. Με την εφεύρεση νέων μηχανών και την αδιάκοπη τελειοποίησή τους, προπάντων όμως με τη συγκέντρωση αυτής της φοβερής δύναμης που δίνει στον άνθρωπο η μηχανή, έχει μπει σ' ένα αδυσώπητο κύκλωμα από το οποίο μάταια αγωνίζεται να βγει. Η φορά του συστήματος τον σπρώχνει όχι να κάνει σε όλους προσιτότερα τα μέσα που μπορούν να ικανοποιήσουν τις βασικές ανάγκες τους, αλλά να πολλαπλασιάζει τις ανάγκες του μεγάλου αριθμού διαδίνοντας την πολυτέλεια της ματαιοδοξίας, για να αυξάνει διαρκώς η κατανάλωση αγαθών. Εφόσον, όμως, δεν ανασυντάσσεται απάνω σε νέα βάση η κλίμακα των αξιών μας, αδύνατο να ανακοπεί ο ρυθμός της καλπάζουσας παραγωγής και ζήτησης αγαθών.

Αναγκάζεται λοιπόν ο άνθρωπος, για να ικανοποιήσει τις διαρκώς πολλαπλασιαζόμενες ανάγκες του, να καταναλίσκει ολοένα περισσότερα και ποικιλότερα αγαθά. Επειδή όμως αυτά δεν προσφέρονται βέβαια δωρεάν, αλλά αγοράζονται, και μάλιστα ακριβά, ο συνεχώς ερεθιζόμενος με το δόλωμα των ανέσεων καταναλωτής υποχρεώνεται να διαλέξει έναν από δύο δρόμους, ολέθριους και τους δύο. Ή τον «έντιμο», δηλαδή την καλύτερα αμειβόμενη εργασία, την εντατική και καταπονητική, που του καταβροχθίζει τα καλύτερα χρόνια της ζωής και τον φθείρει

γρήγορα. Ή τον «ανέντιμο», του δόλου και της αρπαγής, που ζημιώνει το ληστή περισσότερο από τα θύματά του. Παραλείπω μια άλλη συνέπεια της ανωμαλίας, για να μη γίνει ανυπόφορα μαύρη η εικόνα μου: τον κίνδυνο των πολεμικών ρήξεων που προκαλεί ο σκληρός ανταγωνισμός των ισχυρών, ρήξεων που με τα σύγχρονα μέσα της καταστροφής μπορούν να διαλύσουν τον πλανήτη μας ως πυροτέχνημα.

Ιδού λοιπόν γιατί αμφισβητείται ο «πολιτισμός» μας. Με το κυνηγητό των ανέσεων, τη δίψα της πολυτέλειας, την επιδειξιμανία υποδούλωσε τον δημιουργό στα δημιουργήματά του, το πνεύμα στις επινοήσεις και στις κατασκευές του. Έκανε τον άνθρωπο δυστυχή (σωματικά και ψυχικά τσακισμένο, νευρικά εξαντλημένο, πρόωρα γερασμένο – ή ηθικά ανάπηρο, κοινωνικά απόβλητο, αποθηριωμένο) μ' εκείνα ακριβώς τα μέσα που περίμενε να του αλαφρώσουν το βάρος της ζωής.

Οι λύσεις που προτείνονται, ακόμα και από σοβαρούς ανθρώπους, για να βγούμε από το αδιέξοδο, είναι συνήθως διαμετρικά αντίθετες. Η μία: να αφορίσουμε το δαίμονα του σκανδάλου, την τεχνολογική πρόοδο, και συνειδητά να επιστρέψουμε στους «αρχαϊκούς» τρόπους παραγωγής και κατανάλωσης των αγαθών, για να ξαναβρούμε τη χαμένη μας ελευθερία, τον «απολεσθέντα παράδεισον». Η άλλη: να σταυρώσουμε τα χέρια και να παραδεχτούμε με εγκαρτέρηση το μοιραίο, γιατί σωτηρία δεν υπάρχει αφού παραδοθήκαμε στο αμάρτημα και πήραμε το δρόμο της απωλείας... Και οι δύο προτάσεις οδηγούν, νομίζω, στο άτοπο, γιατί ούτε η μία είναι δυνατή, ούτε η άλλη. Η «μηχανή» μπήκε πια στη ζωή μας· να τη βγάλουμε, είναι αδύνατο.

αδυσώπητο: αυτό που είναι ιδιαίτερα σκληρό, που δεν κάμπτεται.

άτοπο: αυτό που είναι αντίθετο προς τη λογική.

(Διασκευή από το δοκίμιο «Πολιτισμός υπό αμφισβήτηση» του Ε.Π. Παπανούτσου, *Η κρίση του πολιτισμού μας*, Αθήνα 1980³: εκδ. Φιλιππότη, σελ. 43-45).

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. «Εφόσον, όμως, δεν ανασυντάσσεται απάνω σε νέα βάση η κλίμακα των αξιών μας, αδύνατο να ανακοπεί ο ρυθμός της καλπάζουσας παραγωγής και ζήτησης αγαθών». Να αναπτύξετε την παραπάνω θέση του συγγραφέα σε μια παράγραφο (60-80 λέξεις).

Μονάδες 10

B2. «Γιατί έπαψε ο σημερινός άνθρωπος (ο στοχαστικός, φυσικά, και ευαίσθητος) να πιστεύει στον πολιτισμό του;» Τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με τη χρήση της ερώτησης και της παρένθεσης στην παραπάνω παράγραφο;

Μονάδες 5

B3. αδιάκοπη, φοβερής, ολέθριους, ζημιώνει, επινοήσεις:
Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 5

B4. «Ιδού λοιπόν . . . να του αλαφρώσουν το βάρος της ζωής».

Με τι είδους συλλογιστική πορεία (παραγωγική ή επαγωγική) οργανώνεται η παραπάνω παράγραφος του κειμένου; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

Γ. Διαπιστώνεται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος, παρά την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του, δεν νιώθει πάντοτε ευτυχισμένος. Να αναλύσετε τις αιτίες αυτού του φαινομένου και να προτείνετε τρόπους αντιμετώπισής του σ' ένα κείμενο που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σας (400 - 500 λέξεις).

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ